

Handläggare: Erica Ek
Telefon: 08-508 31 564

Till
Kulturnämnden

KuN 2011-02-15
Nr

Tjänsteutlåtande rörande samråd om förslag till detaljplan för del av kv Duggregnet m m, vid Helsingborgsvägen i stadsdelen Björkhagen, S-Dp 2009-00919-54

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett detaljplaneförslag för att möjliggöra uppförande av tre punkthus i nio våningar samt en tillbyggnad i fem våningar på fastigheten Duggregnet 5 i Björkhagens centrum. Befintliga byggnader har enligt stadens kulturhistoriska klassificering ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde som motsvarar fordringarna för byggnadsminnen enligt Kulturminneslagen, blå på klassificeringskartan. Förslaget innebär att Duggregnet 5 förses med skyddsbestämmelser i syfte att skydda byggnadens kulturhistoriska värden. De föreslagna byggnadernas höjd påverkar befintlig bebyggelse, närmiljön och stadsbilden. Ny bebyggelse på platsen tillstyrks men föreslagen höjd på punkthusens högdelar liksom på tillbyggnaden avstyrkes. Ärendet har remitterats från stadsbyggnadskontoret till stadsmuseet för svar senast 2011-02-28.

Underlag för beslut

Remiss från stadsbyggnadskontoret, plansamråd 2011-01-12, Inbjudan till samråd om förslag till detaljplan för del av kv Duggregnet m m, vid Helsingborgsvägen i stadsdelen Björkhagen, S-Dp 2009-00919-54.

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar

1. Att tillstyrka ny bebyggelse inom det föreslagna planområdet.
2. Att avstyrka föreslagen höjd dels på punkthusens högdelar dels på tillbyggnaden mot Malmövägen.
3. Att tillstyrka införande av skyddsbestämmelser för Duggregnet 5.

.....
Berit Svedberg
Kulturdirektör

.....
Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

För verkställighet: Kulturnämnden
För kännedom: Stadsbyggnadskontoret

Utlåtande

Ärendet/Remissen

Ärendet har remitterats från stadsbyggnadskontoret till stadsmuseet för svar senast 2011-02-28.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av stadsmuseets kulturmiljöenhet.

Planförslaget

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett detaljplaneförslag för fastigheten Duggregnet 5 m m i Björkhagens centrum som innebär uppförande av tre punkthus på en befintlig parkering öster om centrum samt en tillbyggnad mot Malmövägen. Punkthusen föreslås att uppföras i två förskjutna volymer i fem respektive nio våningar och bindas samman av en gemensam sockelvåning. Lågdelen längs Helsingborgsvägen föreslås att byggas till med en volym i fem våningar mot Malmövägen.

Befintlig bebyggelse och kulturhistorisk värde

Duggregnet 5 består av ett 16 våningar högt skivhus sammanbyggt med en lägre byggnad placerad i vinkel. Byggnaderna är ritad av arkitekten Georg Varhelyi och uppfördes 1957 i Svenska Bostäders regi. Byggnaden var när den uppfördes Stockholms högsta bostadshus och rymde förutom bostäder också en mängd sociala funktioner. Byggnaden med sina 16 våningar är ett landmärke som syns på långt håll och markerar stadsdelens centrum. Husets exteriör har stora stadsbildsmässiga, arkitektoniska och arkitekturhistoriska värden. Skivhuset har en särpräglad arkitektonisk stil som gör det till en av Stockholms modernistiska märkesbyggnader.

Norr om det aktuella planområdet ligger Markuskyrkan som uppfördes 1960-63 efter ritningar av arkitekten Sigurd Lewerentz. Kyrkan är ett unikt byggnadsverk som genom byggnadens och anläggningens stora kvaliteter rönt världsberömmelse. Kyrkan är en god exponent för tidens intensiva kyrkobyggnade i storstädernas nya stadsdelar.

Byggnaderna inom kvarteret Duggregnet 5 liksom Markuskyrkan (kv. Väckelsen 1), har enligt stadens kulturhistoriska klassificering ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde som motsvarar fordringarna för byggnadsminnen enligt Kulturminneslagen, blå på klassificeringskartan. Markuskyrkan och dess kyrkotomt omfattas av Kulturminneslagens (KML) 4 kap, vilket innebär att kyrka och kyrkotomt inte får ändras på ett väsentligt sätt utan tillstånd av länsstyrelsen. Kyrkotomt definieras enligt KML 4 kap. §2 som "... ett område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö och som inte är begravningsplats." I samma paragraf står att "Kyrkobyggnader och kyrkotomter skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas."

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att stor hänsyn bör tas till de kulturhistoriskt mycket värdefulla byggnaderna inom och i planområdets närhet. Ny bebyggelse bör utformas med beaktande av de specifika värden som finns, däribland skivhuset som solitär, landmärke och markör för centrumanläggningen, relationen mellan skivhuset och dess lågdal samt stadsdelens planstruktur med höga punkthus placerade i höjdlågen. Det är av största vikt att den arkitektoniska upplevelsen av skivhuset inte förtas av höga byggnader i dess närhet.

Förvaltningen bedömer att tre flerbostadshus är möjliga att uppföra på platsen under förutsättning att högdalarnas höjd sänks betydligt. Likaså bedömer förvaltningen att en tillbyggnad mot Malmövägen är möjlig att uppföra, under förutsättning att den inte är högre än den befintliga byggnaden. Höjden på det intilliggande kontorshuset från 1980-talet, som inte anpassats till den befintliga centrumbebyggelsen, bör inte vara vägledande för tillbyggnadens höjd. Om våningsantalet sänks betydligt blir de nya byggnaderna och tillbyggnaden mindre påtagliga i stadsbilden, skivhuset som ensam solitär blir möjlig att uppleva på nära, men även på långt håll, relationen mellan skivhus och lågdal finns kvar, miljön kring Markuskyrkan påverkas i mindre utsträckning och den befintliga topografin bakom punkthusen blir möjlig att uppleva.

Förvaltningen anser att det ur kulturmiljösynpunkt skulle vara positivt om planområdet innefattade hela den ursprungliga centrumanläggningen med torgytan Björkhagsplan liksom centrumbyggnaden inom Duggregnet 7.

Förvaltningen anser att det är mycket positivt att de kulturhistoriska värdena inom fastigheten värnas genom skyddsbestämmelser i detaljplanen. Förvaltningen föreslår att skyddsbestämmelserna preciseras ytterligare samt kompletteras med varsamhetsbestämmelser i syfte att reglera ändringar. Stadsmuseets kulturmiljöenhet kommer att lämna förslag till skydds- och varsamhetsbestämmelser till stadsbyggnadskontoret.

Grönytan mellan Helsingborgsvägen och fastigheten Väckelsen 1 utgörs i gällande plan av parkmark, utanför kyrkans fastighetsgräns. Användningsbestämmelsen park föreslås kvarstå i den nya planen. Länsstyrelsen definierar området som kyrkotomt enligt Kulturminneslagen. Förvaltningen anser att det vore önskvärt att det i planbeskrivningen och/eller på plankartan tydliggörs att marken omfattas av skydd enligt Kulturminneslagen. Vidare förutsätter förvaltningen att miljön kring kyrkan i sin helhet bevaras och fredas från exploatering. Förvaltningen anser att en utökad bygglovplikt för fällning av träd bör införas samt en utformningsbestämmelse för parkmarken lika n1 på plankartan; ”Markens ursprungliga nivåer får inte förändras. Marken får inte hårdgöras.”

Fönstersättningen på Markuskyrkans sydöstra fasad är viktig för ljusinfallet i kyrkorummet och ingår som en genomtänkt och viktig del i Sigurd Lewerentz arkitektur. Förvaltningen anser att detta bör tas i beaktande och att en studie som visar hur den nya bebyggelsen påverkar ljusföringen inne i kyrkorummet bör övervägas.

SLUT
Bilagor

Planhandlingarna finns på:

<http://planer.sbk.stockholm.se/SBKPlanTemplates/SBKPlanStart.aspx?id=75>